

2021-05-11

Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Miljöprövningsdelegationen

Yttrande i ärende 551-19527-2020 angående ansökan om deponi för inert avfall vid Näverdraget, Vänersborgs kommun

Inledning

Miljöprövningsdelegationen har gett NCC Industry AB, nedan Bolaget, tillfälle att bemöta inkomna synpunkter och yttranden i ärendet.

Yttranden har inkommit från Länsstyrelsen i Västra Götaland, Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Vänersborg, Trafikverket, Naturskyddsföreningen Vänersborg, Stora Hästefjordens Fiskevårdsområde, Swerock, samt de närboende Eriksson m.fl., Kollberg och Starkebo.

Naturvårdsverket har avstått att yttra sig i ärendet.

Trafikverket har i yttrande meddelat att de inte har något att erinra i detta ärende och att de ansökta transporterna inte bedöms ha någon betydelse för trafiksäkerhet eller framkomlighet på väg 2060.

Bolaget vill med denna skrivelse bemöta inkomna yttranden. I den utsträckning synpunkterna inte bemöts hänvisas till vad som anförts i ansökningshandlingarna och därefter insända kompletteringar.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län

TILLSTÅNDETS OMFATTNING M.M.

Bolaget ser positivt på att Länsstyrelsen tillstyrker ansökan och har inget att erinra gällande Länsstyrelsens förslag till beslutstext.

VAL AV PLATS

Länsstyrelsen framför att det bör klargöras om det finns områdesbestämmelser som planerad verksamhet kan komma i konflikt med.

Bolaget vill framföra att det inte finns områdesbestämmelser på platsen och att verksamheten således inte står i konflikt med några områdesbestämmelser. Frågan om eventuella områdesbestämmelser har också stämts av med Vänersborgs kommun.

FÖRSLAG TILL SPECIFIKA VILLKOR

Ovidkommande vatten

Länsstyrelsen föreslår nedanstående villkor:

"Innan deponering påbörjas ska åtgärder vidtas för att förhindra att ovidkommande vatten från omgivningen infiltrerar in i deponerat avfall."

Bolaget tillstyrker det föreslagna villkoret.

Geologisk barriär

Länsstyrelsen föreslår nedanstående villkor:

"En konstgjord geologisk barriär ska anläggas bestående av massor med minst 1 meter mäktighet med en permeabilitet mindre än 1×10^{-7} m/s eller motsvarande i enlighet med förordningen (2001:512) om deponering avfall. Barriären ska anläggas ovanpå och på sidorna av den befintliga täktbotten och den kan anläggas successivt allt eftersom deponering sker."

Bolaget tillstyrker det föreslagna villkoret.

Föroreningsnivå och enhetsvolym

Länsstyrelsen föreslår nedanstående villkor:

"Massor och avfall som tas emot ska uppfylla kraven för känslig markanvändning (KM) enligt Naturvårdsverkets generella riktvärden publicerad i juni 2016 eller i uppdateringar av denna. Halten ska baseras på minst ett representativt samlingsprov i en enhetsvolym om högst 2 000 m³, dock minst ett prov per projekt. Tillsynsmyndigheten får medge att massor med högre föroreningsinnehåll deponeras om det kan ske utan risk från miljösynpunkt. Tillsynsmyndigheten får också vid behov besluta om annat utförande av kontrollen av massorna."

Bolaget motsätter sig det föreslagna villkoret och även delegation av villkoret.

Föroreningsinnehållet i massor som får tas emot vid en deponi för inert avfall är tydligt reglerat i 22-23§§ i NFS 2004:10. Av föreskrifterna framgår att massor som kan misstänkas vara förorenade ska laktestas och uppfylla kraven i 22-23§ för att de ska kunna tas emot för deponering vid en inert deponi.

Undantag gäller dock för provning (lakttest) av massor som inte misstänks vara förorenade enligt 24§. Det framgår dock inte av föreskrifterna vid vilken haltnivå som massorna är att betrakta som förorenade. Det är idag praxis att massor som har medelhalter underskridande riktvärdena för känslig markanvändning (KM) uppfyller kraven för inert avfall och därmed inte behöver laktestas. Detta förfarande har också beskrivits i bolagets ansökan. Denna bedömning delas också av Miljöprövningsdelegationen i Västra Götaland i beslut med dnr 551-45604-2019.

Omfattningen av provtagning bör regleras utifrån det aktuella projektet och utifrån hur homogena eller heterogena de aktuella massorna är. Bolaget har ett

fortlöpande arbete med att revidera införselrutiner efter senaste lagstiftning och råd och riktlinjer. Provtagning av massor görs av avfallslämnaren innan inleverans till anläggningen och är en del av den grundläggande karaktäriseringen som granskas av Bolaget innan massorna godkänns för inleverans. Efter inleverans utför Bolaget stickprovskontroll för att verifiera att de lämnade uppgifterna om föroreningsinnehåll stämmer. Bolaget anser att frågan om provtagningsfrekvens är en central del av bolagets egenkontroll och bör hanteras inom ramen för kontrollprogrammet istället för att regleras i villkor.

Länsstyrelsen har tillstyrkt Bolagets ansökan och bedömt lokaliseringen vara lämplig för den ansökta deponin för inert avfall. Länsstyrelsen har också föreslagit villkor gällande geologisk barriär i enlighet med deponiföreskrifterna, vilket bolaget tillstyrkt. Det kan därmed inte bedömas vara skäligt att föreskriva strängare villkor angående föroreningsinnehåll än vad deponiföreskrifterna medger, det vill säga att begränsa deponeringen till KM på det sätt Länsstyrelsen föreslagit. Motivering till varför strängare villkor behövs saknas i Länsstyrelsens yttrande. Bolaget anser heller inte det rimligt att tillsynsmyndigheten ska få godkänna massor med större föroreningsinnehåll, eftersom detta skapar en rättsosäkerhet gällande vad som får tas emot vid den aktuella deponin.

Bolaget anser sammantaget att föreslagna villkoret bör utgå, eftersom det är tydligt reglerat i deponiföreskrifterna vad som får tas emot vid en deponi för inert avfall och skäl till att frånga dessa saknas.

Invasiva arter

Länsstyrelsen föreslår nedanstående villkor:

"Om mottagning av massor sker som riskerar att innehålla invasiva växtarter, ska en anmälan göras till tillsynsmyndigheten innan deponering sker.

Bolaget tillstyrker det föreslagna villkoret och ser positivt på en delegering av detta villkor.

JUSTERING ELLER TILLÄGG AV BOLAGETS FÖRESLAGNA VILLKOR

Bolaget tillstyrker Länsstyrelsens justeringar eller tillägg av villkor 12, 17 och 19, men motsätter sig del av föreslaget villkor 14.

Bolagets villkor 14

Länsstyrelsen föreslår ändring eller justering markerat med fet text:

"Vatten som avleds från anläggningen ska före det avleds till recipient minst genomgå slam- och oljeavskiljning i sedimentationsdamm. Dammens ska vara ändamålsenligt utförd och dimensionerad samt vara försedd med avstängningsventil eller motsvarande anordning. Det ska finnas en provtagningsbrunn som möjliggör en representativ provtagning på utgående vatten. Dammens utformning och dimensionering ska redovisas för tillsynsmyndigheten i god tid innan anläggande

påbörjas. Reningsanläggningen ska vara färdigställd och i funktion innan deponering av avfall påbörjas.”

Bolaget avstyrker del av Länsstyrelsens förslag till villkor gällande del som rör provtagningsbrunn. Bolaget yrkar på att meningen ”Det ska finnas en provtagningsbrunn som möjliggör en representativ provtagning på utgående vatten.” utgår och ersätts med: ”Utloppet från dammen ska möjliggöra en representativ provtagning på utgående vatten.”

Anledning till den föreslagna ändringen är att det i detta fall inte är lämpligt att anlägga en brunn utan provtagning bör istället ske utgående rör eller trumma från dammen innan anslutning till Ullasjön. Det saknas anledning till att låsa den tekniska utformningen av provtagningspunkten i villkor. Den tekniska utformningen av provtagningspunkten bör hanteras inom ramen för tillsynen, då denna är en del av dammens utformning.

Bolaget tillstyrker Länsstyrelsens förslag till tillägg av villkor i övriga delar.

ANMÄLAN OM VATTENVERKSAMHET

Bolaget avser skicka in en anmälan om vattenverksamhet till Länsstyrelsen för anläggande av vägtrumma över bäcken innan verksamheten påbörjas.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Vänersborgs kommun

Bolaget ser positivt på att Miljö- och hälsoskyddsnämnden tillstyrker ansökan. Miljö- och hälsoskyddsnämnden lämnar också i sitt yttrande nedanstående synpunkter (markerade i kursiv stil) vilka Bolaget önskar bemöta nedan.

- *Buller från transporter bör regleras så att den sammanlagda bullerpåverkan från NCC's inert deponi och Swerocks bergtäkt inte riskerar att överskrida villkor 7 i tillstånd för bergtäkt på Jonsängen 1:45, beslut meddelat av Mark- och miljödomstolen dom 2016-09-21, mål nr M 691-16*

Bolaget vill med anledning av detta anföra att det i den inskickade bullerutredningen som Efterklang upprättats visats att inga dygnsekvivalenta ljudnivåer förväntas överskrida 55 dBA vid beräknade bostadsfastigheters mest utsatta fasad. De maximala ljudnivåerna överskrider 70 dBA vid Näverdraget 1:17 på fasad mot väg 2060. Enligt de riktvärden som enligt praxis tillämpas för vägtrafikbuller gäller maximalnivåerna utomhus vid uteplats. Den aktuella bostadsfastigheten har en befintlig uteplats på baksidan av huset och där understiger den maximala ljudnivån 70 dBA enligt utförda beräkningar. Beräknade ekvivalenta och maximala ljudnivåer vid fasad redovisas i Tabell 6 i Efterklangs bullerutredning som bilagts ansökan. Bolaget bedömer att skäl till att komplettera bullerutredningen med bullerkartor saknas.

Bedömning av buller från vägtrafik har gjorts enligt de riktlinjer och riktvärden som redovisas i Infrastrukturpropositionen 1996/97:53, samt Naturvårdsverkets vägledning från juni 2017 ”Riktvärden för buller från väg- och spårtrafik vid befintliga bostäder”. Dessa riktvärden som utgår från dygnsekvivalenta nivåer är idag praxis att använda avseende bedömning av vägtrafikbuller.

Swerock har för sin verksamhet Mark- och miljödomstolens dom 2016-09-21, mål nr M691-16 att förhålla sig till. I den bullerutredning som Swerock utförde 2016 redovisas att de ekvivalenta ljudnivåerna uppfylls med god marginal för de tre fastigheter som nämns: Kristinelund 1:7, Kristinelund 1:5 och Näverdraget 1:17. Beräkningarna har i Swerocks fall utgått från en 9-timmars period.

Att jämföra ljudnivåer som beräknas utefter olika tidsperioder är inte självklart och frångår gängse praxis för vägtrafikbuller på allmän väg. I Bolagets fall jämfördes den totala trafiken, inklusive Swerocks trafik, med dygnsekvivalenta nivåer. Att istället räkna all trafik utmed väg 2060 eller all täkt- och deponitrafik (Bolaget + Swerock) utefter en 9-timmars period innebär skarpare bullerkrav för Bolagets trafik än vad som är praxis avseende buller från vägtrafik på allmän väg.

Skäl till ett sådant undantag saknas i föreliggande fall, även om angränsande verksamhet har valt att utföra bullerberäkningarna på annat sätt vid tillståndsprovning 2016.

Bolaget vidhåller att Bolagets föreslagna villkor till buller ska gälla för den ansökta verksamheten.

- *I samband med avslutande av täktverksamheten bör en översiktlig miljöteknisk markundersökning utföras av täktbotten.*

Bolaget vill anföra att det inte finns några kända eller dokumenterade oljeläckage eller föroreningar inom det planerade deponiområdet. Med tanke på områdets planerade fortsatta markanvändning som deponi för inert avfall anser Bolaget att det inte kan anses föreligga skäl att utföra en markundersökning av den tidigare täktbotten, eftersom misstanke om förorening saknas.

- *Vid sluttäckning av deponin bör föroreningshalten av de översta massorna inte överskrida KM eller naturliga bakgrundshalter i området.*

Bolaget vill med anledning av detta anföra att det inte finns föreskrivna krav eller rekommendationer avseende sluttäckning av inerta deponier. Den totala lakbarheten och det totala föroreningsinnehållet i avfallet samt ekotoxiciteten ska vara obetydliga. I Naturvårdsverkets allmänna råd framgår att deponier för inert avfall bör förses med ett jordlager på vilket växtetablering kan ske, vilket även bolaget beskrivit i ansökan. Eftersom det inte finns krav eller behov av sluttäckning av den aktuella deponin för inert avfall saknas skäl att föreskriva villkor gällande halter i sluttäckningen.

- *Biologisk mångfald bör främjas vid verksamhetens drift och vid sluttäckning av området.*

Bolaget avser att främja biologisk mångfald vid drift och sluttäckning i den mån det är möjligt. Bolaget anser dock att denna fråga inte bör föreskrivas i villkor, utan hanteras inom ramen för tillsynen.

Swerock

Swerock påtalar i sitt yttrande att det inte finns något avtal som reglerar att köra över Swerocks nyttjanderättsområde och att de arrenderar marken av Stora Enso.

Bolaget vill med anledning av detta framföra att avtal har undertecknats med Stora Enso gällande den nya in- och utfartsvägen. Avtalet reglerar den nya vägdragnings som beskrivits i komplettering till ansökan. Vägfrågan bör därmed betraktas vara hanterad i tillståndsansökan.

Naturskyddsföreningen Vänersborg

Naturskyddsföreningen påtalar i sitt yttrande att det finns boskap och husdjur som använder Kattholmsbäcken för att dricka och svalka sig i, samt att det finns ekologiskt jordbruk nedströms det ansökta området.

Naturskyddsföreningen anför att det i tillståndet bör regleras hur ofta provtagning ska ske och att provtagning även bör ske vid privata fastigheter nedströms. Naturskyddsföreningen ifrågasätter också sedimentationsdammens dimensionering vid kraftiga skyfall till följd av klimatförändringar och vill också få klarhet i ansvarsfördelning vid oförutsedda skador.

Vattenprover på utgående vatten från anläggningen kommer att tas kontinuerligt i enlighet med vad som anges i deponiföreskrifterna. Detta innebär att vattenprov på utgående vatten tas varje kvartal, samt att provtagning av grundvatten sker två gånger per år uppströms och nedströms deponin. Rutiner och analysparametrar kommer att hanteras i det kontrollprogram som tas fram för verksamheten tillsammans med tillsynsmyndigheten. Bolaget avser att ta referensprov i samband med uppstart av verksamheten vid Ullasjön. Som Bolaget tidigare framfört fungerar den konstgjorda Ullasjön som sedimentationsdamm för den angränsande bergtäkten, varmed Ullasjön är påverkat av andra verksamheter och inte speglar ett jungfruligt vatten. Närmaste bostadsfastigheter ligger över en kilometer nedströms Ullasjön. De massor som avses att tas in har en låg lakbarhet och risken för att den ansökta verksamheten skulle påverka vattnets kvalitet på så stort avstånd bedöms vara mycket liten.

Angående dimensionering av damm så hänvisar Bolaget till det svar som lämnats avseende tillägg till villkor 14 i Länsstyrelsens yttrande.

Ansvar för miljöskada och avhjälpandeåtgärder är tydligt reglerat i miljöbalken, varmed denna fråga inte behöver hanteras i ett tillstånd för den ansökta verksamheten.

Stora Hästefjordens fiskevårdsområde

Stora Hästefjordens fiskevårdsområde motsätter sig deponiverksamhet i Näverdraget och anför i sitt yttrande att sedimentationsdammen är kraftigt underdimensionerad samt att lakvattnet riskerar att förstöra Stora och Östra Hästefjordens ekologi.

Bolaget ställer sig frågande till de egna beräkningar av avledning av vatten som gjorts av Stora Hästefjordens fiskevårdsområde,

Bolaget har som beskrivits i Bergabs kompletterande PM uppmärksammat att det finns osäkerheter gällande de avlästa bortledda mängderna. Mängden bortlett vatten som redovisats i kompletteringen till ansökan innefattar utöver nederbörd och inläckande grundvatten också en okänd mängd tillskottsvatten från sumpskogsområdet.

Bolaget har åtagit sig att vidta åtgärder för att förhindra bräddning från sumpskogsområdet till det planerade deponiområdet, se svar angående Länsstyrelsens yttrande. Enligt Länsstyrelsens förslag till villkor som bolaget tillstyrkt ska dammens dimensionering och utformning redovisas och godkännas av tillsynsmyndigheten innan anläggande sker och deponering påbörjas.

Den planerade verksamheten rör deponi för inert avfall med massor med låg lakbarhet och omfattas av tydliga restriktioner gällande mottagning, hantering och uppföljning av verksamheten. Risken för påverkan på vattenkvaliteten i Stora och Östra Hästefjorden är obefintlig eftersom sjöarna ligger mer än nio kilometer nedströms utsläppspunkten till Ullasjön.

Sophie och Ingemar Kollberg, fastighetsägare Kattholmen 1:27

Sophie och Ingemar Kollberg anför i sitt yttrande att vattenprover behöver tas kontinuerligt, att det behöver finnas rutin för akut nedsmutsning, dammbristning mm. Ansvarsfördelningen för utloppet från Ullasjön och eventuell nedsmutsning behöver vara tydlig, samt att referensprov behöver tas vid utloppet från Ullasjön. Kollberg anför också i sitt yttrande att vägen är i dåligt skick och måste åtgärdas och göras säkrare för alla trafikanter.

Bolaget saknar rådighet över frågan om vägens standard, då detta är en statlig väg för vilken Trafikverket är väghållare. Trafikverket har i sitt yttrande gjort bedömningen att den ansökta verksamheten inte har någon betydande tillkommande effekt avseende trafiksäkerhet eller framkomlighet på väg 2060.

Ansvar för miljöskada och avhjälpandeåtgärder är tydligt reglerat i miljöbalken, varmed denna fråga inte behöver hanteras i ett tillstånd för den ansökta

verksamheten. Risken för en eventuell dammbristning är mycket låg eftersom det inte finns några geotekniska problem i området, samt att det finns goda möjlighet att reglera flödena både vid pumpgröp och vid den nivåstyrda utloppsbrunnen från Ullasjön.

I övrigt hänvisas till de svar som lämnats avseende Naturskyddsföreningens yttrande.

Familjen Starkebo och familjen Kollberg

Familjerna Starkebo och Kollberg framför i yttrandet att det finns oklarheter vilka avfallslag som kommer hanteras i deponin, samt att det saknas tillfredställande svar för hur kontrollsäkring av massorna görs så att inte förorenade massor hamnar på deponin. De anför även synpunkter om att uppgifter om bergets täthet och lakning av massor kan ifrågasättas, samt att sedimentationsdammen är underdimensionerad. I yttrandet framförs även att kompletterande referensprov bör tas på vattenkvaliteten i Ullasjön och andra vattendrag samt att det ska villkoras att det ska tas återkommande vattenprov minst två gånger per år.

Bolaget håller med familjen Starkebo och Kollberg om att det behöver vara tydligt reglerat vilka avfallslag som får hanteras på deponin och har föreslagit villkor kring detta i inlämnade ansökningshandlingar. Bolaget har väl inarbetade rutiner för införselkontroll, dokumentation och uppföljning och driver flera andra motsvarande anläggningar. Familjen Kollberg och Starkebo verkar ha missuppfattat beskrivningen av Bolagets införselrutin. En grundläggande karaktärisering ska vara gjord av avfallslämnaren innan massorna kommer till anläggningen, vilken sedan granskas av Bolaget innan inleverans godkänns. Allt avfall behöver uppfylla kraven i tillståndet och deponiföreskrifterna för att få tas emot för deponering. Införselrutinerna finns mer utförligt beskriven i inlämnade ansökningshandlingar.

Det omgivande berget uppfyller kraven avseende geologisk barriär för deponier för inert avfall. Bolaget har dock åtagit sig att anlägga en konstgjord geologisk barriär, se komplettering av ansökan och Länsstyrelsens förslag till villkor ovan.

Gällande provtagning av vatten hänvisas till det svar som lämnats till Naturskyddsföreningen och i övrigt beskrivits i inlämnad tillståndsansökan och kompletterande handlingar.

Gösta Eriksson m.fl.

Gösta Eriksson m.fl. ifrågasätter i yttrandet de hydrogeologiska beräkningarna samt dimensioneringen av sedimentationsdammen. De anför även de beräknade bullernivåerna vid fastigheten Näverdraget 1:17 inte stämmer, samt motsätter sig att tillsynsmyndigheten ska få ta ställning till nya avfallskoder.

Bolaget hänvisar till det svar som lämnats gällande Stora Hästefjordens yttrande gällande de hydrogeologiska beräkningarna och dimensioneringen av sedimentationsdammen.

Hur bullerberäkningar av vägtrafikbuller utförts har förtydligats i Bolagets svar på Miljö- och hälsoskyddsnämndens yttrande ovan. Avseende bullernivåer vid fastigheten Näverdraget 1:17 och kopplingar till Swerocks dom mål nr M 691-16, så är detta en fråga mellan fastighetsägare, Swerock och tillsynsmyndigheten.

Gällande avfallskoder så är Bolagets yttrande tydligt. Det är specificerat vilka avfallskoder som avses. Bolaget yrkar dock att tillsynsmyndigheten efter anmälan ska få rätt att godkänna likvärdiga avfallskoder. Bakgrunden till detta är att avfallslagstiftningen kan komma att ändras under tiden verksamheten pågår, men även att praxis kan komma att ändras gällande tillämpning och indelning i avfallskoder. Vilket avfallskod ett avfall klassas som är beroende av dess ursprung, vilket innebär att likvärdiga massor kan få olika avfallskoder beroende på varifrån de kommer. Bolaget yrkar därför att tillsynsmyndigheten ska medges rätt att godkänna likartade avfallslag för att ha möjlighet att kunna anpassa verksamheten efter samhällets behov i framtiden.

För NCC Industry

Anna Persson
Råvaruhandläggare